Stiftelsen for norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Avskrift. VII. 116362

Oslo Kommunale Sykehus. Oslo, den 18.7.47.

Har med interesse lest om Dagbladets besøk på Bredtveit, intervjuet med frk. Parm og solskinnsberettningen om det. Personlig vet jeg ikke hvem innsenderen av den omtalte artikkel er, men som fange fra februar-mai i år, kjender jeg til alt dette, og kan bekrefte at beskyldningerne mot Bredtveit er sannferdige og helt berettigede.
Det er på tide at offentligheten får vite, hvad som skjer med landsvikerne bak fengslets murer idag, så dere ikke en vakker dag kommer og slår dere for brystet og sier:"At det var slik anto vi ikke". Dere må ikke glemme, at på samme måte som landssvikerne idag blir gjort ansvarlige for ting som skjedde i konsentrasjonsleirene i Tyskland under krigen, er dere ansvarlige for hvad som skjer i fengslene i Norge idag. Snakk ikke om Ravensbrück og Dacheu o.s.v., så lenge det finnes tilintetgjørelsesleir i Norge ikke mer enn 15 minutter med buss fra Oslo.
Systematisk blir de ødelagt de kvinner som kommer der, sinn eller slik. Først og fremst er det om å gjøre å få dem så kxxxxsløve at de ikke lenger skjelner mellem godt og ondt. Og det blir gjort ved legemlig og åndelig terror time for time. Ved hjelp av et eller annet slags svineri i maten, salpeter eller hved det nu er, mister man menstruasjonen. Men blåser opp, og "ser godt ut". At fangene er brune på denne tiden av året er nokså naturlig, all den tid solen som sagt også skinner på landsvikerne på Bredtveit i den sneue luftetimen de har.
Med hensyn til "patenten" går jeg ut ifra at frk. Parm viste den frem med samme stolthet som hun viste fram kirken og vevestuen. Og da har vel journalisten med egne øyne kunnet overbevise sig om enten sellen var mørk eller lys. Patenten var ihvertfall flittig i bruk i min fabgetid, og et yndet middel til å true fangene med.
Vedkommende unge pike, som frk. Parm omtaler som "negativ" eb et av de mange ofre fra Bredtveit. Var hun negativ på det tidspunkt da hun ble dømt til 20 års fengsel og sperret inne, er utenlandspressen i sin fulle rett, når de nu betrakter Norge som et "bøddelland" og "i rettsstaten Norge finnes ikke lenger hverken lov eller rett". Ja, stakkars "negative"-det stemmer detat hun knuste ruter xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, men hun knuste ikke ruter på gr.av et fengselskort fra eller til Bredtveit, men hun gråt fordi forbindelsen blev nektethenne, og da fant en av vokterskene (nattevakt) anledningen beleilig til sjelelig å terrorisere henne, intil det brast. Hun blev båret til "patenten" under frygtelige skrik, som hørtes over hele fengselsbyggningen. Hu satt der ca 1 uke. Da kunne hun ikke sette ben under sig, men ble båret tilbake og satt på eneselle. Ingen skulle selvfølgelig vite hva som var blitt gjort med henne. Alikevel fikk hun smuglet ut den beskjed at frk. P e y r i n g hadde kommet ned i patenten til henne, satt sig på brystet hennes og lugget og slått. Hennes videre skjebne var at efterat hennes mor, søster og bror var blitt nektet å se og snakke med henne, bet hun over begge pulsårer. De fant henne i en blodpøl, og de førte henne igjen til patenten for å gjemme henne. I et lyst øieblikk hørte fangen den ene si til den andre:"Hun må på sykehus, men vi kan ikke la dem hente henne her." Hun kom også bort og dermed trodde de andre fangene, at nu kom hun ikke mere tilbake. Men nei takk. 3 dage senere befant hun sig igjen på Bredtveit i eneselle med gipsede håndledd og vakt dag og natt. Den første søndagen hun satt i patenten viste vi alle henne vår deltagelse ved ikke å synge i kirken ved gudstjenesten. Fengselspresten vendte sig om ved alterringen og utbrøt:"Dette var dårlig gjort av en så stor forsamling." Men vi var ikke oplagt til å synge salmer og lovsanger når vi visste at en av vore ulykkelige medfanger satt i mørkeselle under kirkegulvet. En mørkeselle hvor det ikke finnes så meget som en stol å sitte på.
At kosten på Bredtveit er mangelfull er noget alle har fått føle som har vært der. Den er kjemisk ren for C-vitaminer. Har man levet på den i tre md r. uten å få noe ekstra, har man pådratt sig men for lange tider frem-

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

over. Riktignok får man motta Ovomaltine, Sanasol og vitaminpreparater, men det er kostbare saker som landssvikere og deres pårørende ikke har anledning til å kjøpe. De er jo fratatt hus og hjem og arbeide, og har ikke penger til salt til maten, langt mindre til sanasol. At frk.Farm "spiser"fengselskost er jeg dypt overbevist om, men jeg er ennu mere overbevist om at hun spiser mye godt ved siden av den for å opprettholde liv og helse.
At frk.Farm ikke har kjennskap til at der er kreftsyke på Bredtveit forbauser mig. Henviser til avdl. C, celle no.8. Der satt i min fengselstid en dårlig kreftsyk, sammen med en med hyppige hysteriske anfall, og p.gr.a. Bredtveit-oppholdet helt sjelelig nedbrutt.
Den store mars iår lot man en 1.gangsfødende ligge og føde uten lege og uten jordmor. Hennes tidligere husmor bad om å få snakke med piken. Vill si henne at hvis hun hadde vanskeligheter skulle hun få komme til henne med barnet, men det blev nektet.
Den 19.juni iår blev det satt inn en tuberkulose på avdl. 9, sammen med 9 andre. Kommen inn på cellen fortalte hun de andre som den ansvarsbevisste som hun var, at hun var tuberkulose. Neste morgen kom sykepleiersk ropte henne ut på gangen og ba henne ikke fortelle de andre om sin sykdo MARRY SOLBERG kom inn med legeattest om at hun hadde kjertler på lungene Måtte få en tørr celle og mye luft, minst to timer om dagen. Den "tørre" cellen fikk hun i kjelleren med 14 stykker. Det var råtT og koldt der, vannet rendt av vegger og tak. Kl. 8 om morgenen blev hun sendt ut for å lufte i sprengkulden i vinter. Hun fikk de som sagt sine 2 timers luft selv om det var om morgenen i stummende mørke og bitende kulde.
FRU SØTSÅS på avdl. A hadde tre legeattester på at hun ikke tålte fengsel Men i fengsel skulle og måtte hun. Innestengt på en celle satt hun intil hun like inn i døden blev lagt i en bil og sendt avgårde til sykehus - og døde på veien dit.
En av mine cellekammerater, HILDE SVENDSEN, bad om å få slippe trebånnene fordi hun ikke tålte å gå med dem. Så faldt hun i stentrappen og brakk armen. Det blev øieblikkelig gitt beskjed til kontoret, at ulykken var hendt, men det tok over tre timer før det behaget en av de høie damer å se til fangen, og sørge for å få henne til lege. Nu er hun kommet ut, arbeidsudyktig for lange tider fremover, takket være Bredtveit og trebånnene. Og som et ledd i gjenreisinga er det vel meningen at hun skal få sitt underhold av forsorgsvesenet.
Selv bad jeg også om å få bruke mine egne bekasmstøvler, men nei. Jeg fikk utlevert et par trebånner, som ingen bånner hadde, og som var hedtratt bak, at jeg ikke fikk dem til å henge på. Første dagen i luftegården, 12 skritt lang, 7 skritt bred, innestengt 1 time i 20 gr. kulde skadefros jeg begge ben. Senere trådte jeg ned mellemfoten og ankiet og fikk derved foten ødelagt for all fremtid. Forferdelig for mig som har mitt arbeid i sykepleien og har så god bruk for gode ben. Ødelegges skulle vi, systematisk og hensynsløst. Kunne de ikke greie å knekke vårt forstand eller få oss slave, sørger de for at vi ødelegger armer og ben, men uten men slipper de oss nødig ut igjen.
Vi satt tre stykker i en bitteliten celle. Vi kunne bevege oss tre skritt frem og tre tilbake, og intet til siden. En av mine cellekamerater (LIV BRODTKORB) reiste sig opp for å bevege sig litt. Benene og leggene var tykke som stokker. Hun utbrøt"Dette er ikke til å holde ut" og gikk de 3 tre skrittene frem. Celledøren går opp og inn kommer vogterskn (frk. Klausen) "Hvis de ikke holder fred kommer De i petenten!".
At det er gjort forbedringer på Bredtveit etter tyskerne tillater jeg mig å tvile på. Tvert imot. Riktignok er der blitt satt inn vinduer på brakkene -overmalte- men får ikke lov til å se ut. Frk. Farm truet med, fra talerstolen i kirken, at hvis de malte vinduer ikke blev holdt lukket skulle strømmen bli tatt. Brakkene er nemlig elektrisk opvarmet.
Men en av de ting som jeg syns er det verste, er alle de gravide kvinner som fristes en tilværelse derom på, som ikke kan beskrives. Sitte på en

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

stol i månedsvis, og ligge på en ~~xxxxxxx~~brisk med en tynn flismadrass under sig og en stenhard hodeputa, for ikke å snakke om kostholdet. Jeg delte en tid selle og koye med en gravid. Hun blev utskrevet i 8de måned, og hadde da vært der i 9o dage. I begyndelsen satt hun i den bekjendte rå og fuktige kjelderen, intil hun fikk blødning og holdt på å abortere. Da blev hun flyttet op på avdl. A. Heldigvis gikk blødningen over, tiltrods for at hun måtte stå opp og gå på kontoret til legen, istedenfor omvendt. Senere blev hun flyttet på avdl. O, selle 9 hvor hun fikk litt mere bevegelse. Hu bø om å få sykemadrass, men det blev nektet. Jeg overlot henne min madrass. Da fikk hun ihvertfall 2- og selv ga jeg mig ikke før jeg fikk ny. Vi beundret henne alle for hennes tapperhet. Iherdig forsøkte hun å skjule både sult og savn, men om aftenen når vi var gått til ro og lysene var slukket, hørte vi grøtkvalte hikst fra brisken.

sign.

Underskriftens pålydende kan rette vedk.
få oplyst av avskriveren av brevet.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Avskrift

Tilføyelser.

ad side 1. "salpeter i maten" En av personalet sa i mars 1947 til en fange -en svanger kvinne- at det var brom i maten.

ad "patenten". I februar 1947 satt to fanger i patenten 9 dagn hver, i mars en fange 6 dagn. Etter fengselsloven skal iethvertfall fangene lege-undersøkes før de settes i straffeselle, men selv dette blev ikke gjort.

ad Wally Solheim, den "negative". Hun var 15 år da krigen begyndte. Hun sett på mørkesellen 22/3 til 28/3. Først flere uker efter dette kom hun med i kirken, leiet av en vokterske. De som sett nærmest så at hun var så svak, at hun måtte holde sig fast i benken foran, når menigheten reiste sig, for hun kunne ikke stå alene.

ad mørkesellen. Den var vel ikke under kirkegulvet, men ved siden av kirken?
En prest fra provinsen hadde hørt om mørkesellen på Bredtveit og ba om å få se den. Det kunde han jo ikke, men man viste ham et vindu utenfra og sa at det var "isolasjonssellen", og at der var ingen mørkeselle. Men man sa ikke til ham, at innenfor dette vindu var der en gang, og lenger inne i gangen var der bygget inn seller. Disse hadde vistnok en slags rute, som dog ikke kunne åpnes, og som var så langt fra yttervinduet at det bare kom en svak lysning inn. I Februar 1947 spurte en fange direktøren om det ikke var dårlig luft i mørkesellen. Hun svarte at der var innlagt vifter i teket, så der var luftsirkulasjon. Samme fange snakket også med fengselspresten om mørkesellen, det var i april 1947. Ingen av dem sa at der ikke var mørkeseller. Men pludselig i mai 1947 het det, at der ikke var mørkeseller på Bredtveit. Absolutt mørk er den jo ikke, men der er så litet lys og luft at den iethvertfall er meget skadelig for sinn og kropp.

ad lege. Jan.-April 1947 var der blandt fangene en lege, psykiatriker, som bad direktøren om å få hjelpe sinde medfanger som lege, ialfall de nervøse. Direktøren svarte velvillig og nevnte flere nervøse ved navn, bl.a. denne som senere er blit kaldt negativ. Men tillatelsen til å gi legehjelp blev alikevel ikke gitt. Allikevel var der mange fanger som i smug konsulterte henne, i kirken under gudstjenesten og gjennem huller og sprekker i de små lufteburene våre, som er 2 x 8 m store og med 3 m høit plankegjerde med piggtråd.

Ang. "kosten" står der opslag på besøksrummet at fangene kan motta ovo-maltine osv.

ang."syke fanger"- trods der blandt fangene var både jordmor og lege.

ang. fru Stesås: hun hadde blodtrykk 25o og desuten en blodsykdom. Kom inn april 1947 og gikk en av de første dage til fengselslegen for å be om å bli innlagt på sykehus istedenfor i fengsel. 6.juni om morgenen blev hun frygtelig syk, kl. 12 blev hun bevisstløs, men doktoren kom ikke før kl. 6 aften. Da blev hun båret ut av sellen, fangene i de nærmeste sellene hørte dødsrallingen.

ang. vogterske frk. Klausen - var det sikkert henne? Hun blev jo regnet for å være en av de beste.

ang. gravide - bare i februar 1947 var der 3 gravide på Bredtveit.

- . -

Ja, det var frk.Klausen. Hun var til å begynne med en av de allerverste mot fangene, men ble noe bedre siden dvs. mot dem som hun åpenlyst favo-risette [illegible]